

УДК 159.9

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК РІВНЯ СТРЕСУ І НЕВРОТИЗАЦІЇ З ПОРУШЕННЯМ СЕКСУАЛЬНОГО ЖИТТЯ

Єфремова О.В.

Інститут післядипломної освіти
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

В даній статті проаналізовані взаємозв'язки рівня стресу та невротизації з показниками задоволеності сексуальним життям. Статистичні дані отримані на основі опитувальника установок щодо сексу (Г. Айзенк), опитувальника сексуальної задоволеності (Л. Берг-Крос), оціночної шкали стресових подій (Холмс-Раге), діагностики рівня невротизації Вассермана (Л. Вассерман, В. Бойко). Опитування проводилось серед чоловіків та жінок шлюбного віку, загальна кількість учасників 60 осіб. Отримані дані дають змогу говорити про те, що серед проаналізованої вибірки респонденти мають в цілому середній або підвищений рівень стресу та невротизації, а також високий рівень сексуальної невротичності, при цьому високі рівні сексуальної задоволеності, високі рівні за шкалами фізичного сексу та порнографії, а також високі рівні за шкалами сексуальної цнотливості та відрази, при цьому низькі показники за шкалою сором'язливості, сексуальної дозволеності, маскулінності, збудливості. В статті детально розкриті результати опитування, порівняні результати опитування за різними шкалами, проаналізовано взаємозв'язок рівня стресу та невротизації із задоволеністю сексуальним життям серед учасників, що прийняли участь в опитуванні.

Ключові слова: порушення сексуального життя, стрес, невротизація, установки щодо сексу, задоволеність сексуальним життям.

Постановка проблеми. Гармонійне сексуальне життя є важливим фактором для розвитку та задоволеності шлюбом та сімейним життям, тому дослідження порушень сексуального життя та можливих чинників, їхнього впливу на задоволеність сексуальним життям в парі, стає дедалі актуальнішим. В даний час в Україні існує великий спектр стресогенних чинників, що безумовно впливають на населення країни, так у 2016 році 58% українців пережили протягом року якусь стресову ситуацію [9]. Саме тому рівень стресу та рівень невротизації були обрані серед інших потенційних психогенних чинників, що можуть впливати на сексуальне життя пари та призводити до його порушень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Психогенні чинники та їх зв'язок із задоволеністю сек-

суальним життям досліджують багато психологів та сексологів. Ще А. Кінсі [10] проводив масові дослідження сексуальності та варіативності сексуальних практик людини. Г.С. Васильченко [7], доповнивши матеріали А. Кінсі клінічними даними, дійшов до висновку, що різні типи статевої конституції є факторами поведінкових відмінностей у статево-му житті особистості. Г. Айзенк [1.] провів серйозне дослідження, вивчаючи взаємовпливи сексуальної поведінки та установки щодо сексу та типом особистості. За даними С.В. Діденко, О.С. Козлова [11], серед фахівців існують різні думки щодо причин виникнення сексуальних дисфункцій, в тому числі імпотенції. В 96% випадків вона має психологічні причини, і лише в 4% – органічну природу, проте деякі урологи-андрологи подають інше співвідношення – 80% і 20%, сексологи – 60% і 40%.

Вирішення невирішених раніше частин загальної проблеми. В даній роботі аналізуються дані, отримані переважно серед соціально активних жінок та чоловіків, з активною життєвою позицією, шлюбного віку, переважно віком до 36 років. Метою дослідження було визначення взаємозв'язку та впливу психогенних чинників, таких як стрес та невротизація, на порушення сексуального життя.

Мета статті. Метою даної роботи було виявити взаємозв'язок психогенних чинників, таких як стрес та невротизація, з рівнем задоволеності сексуальним життям та установками щодо сексу жінок та чоловіків віком від 27 до 43 років.

Виклад основного матеріалу. Дослідження взаємозв'язку психогенних чинників та порушення сексуального життя проводилось з добровільної згоди учасників дослідження. Вибірка дослідження – 60 респондентів, 30 жінок віком 27-40 років, у шлюбі або проживають сім'єю від 2 до 9 років, 30 чоловіків віком 29-43 років, у шлюбі або проживають сім'єю від 3 до 11 років. Опитування проводилось добровільно та анонімно, таким чином щоб партнери не мали доступу до відповідей один одного, що забезпечує більш високий рівень достовірності та щирості відповідей опитуваних.

Під час дослідження були використані такі **методи:** опитувальник установок щодо сексу (Г. Айзенк); опитувальник сексуальної задоволеності (Л. Берг-Крос); оціночна шкала стресових подій (Холмс-Рей); діагностика рівня невротизації Вассермана (Л. Вассерман, В. Бойко).

За результатами опитування за методикою «Опитувальник рівня сексуальної задоволеності» (Л. Берг-Крос), серед респондентів простежується тенденція до високого рівня сексуальної задоволеності інтимним життям. Наочно ця інформація представлена на рис. 1.

Опитувальник сексуальної задоволеності

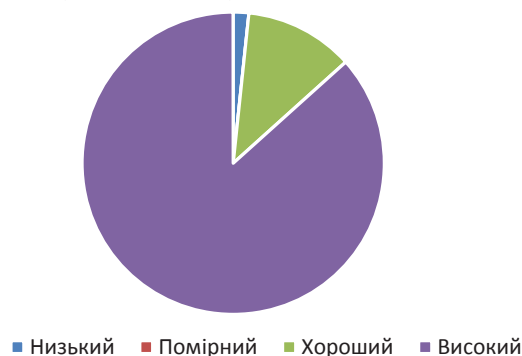

Рис. 1. Результати опитування за методикою «Опитувальник рівня сексуальної задоволеності» (Л. Берг-Крос)

Відповідно до отриманих даних, низький та знижений рівні сексуальної задоволеності інтимними стосунками мають лише 2%, проте 87% респондентів цілком задоволені своїм сексуальним життям. В цілому, високий рівень сексуальної задоволеності демонструють дані за обома тестовими методиками.

За рівнем стресу за результатами опитування за методикою «Оціночна шкала стресових подій» (Холмс, Рей) більше половини, (52%) респондентів

мають середній рівень стресу, проте майже третина (28%) знаходяться у стані підвищеного рівня стресу. В цілому можна було передбачити підвищений рівень стресу у респондентів, зважаючи на ситуацію в країні в цілому, саме тому серед психогенних чинників і було обрано цей показник. Наочно інформація представлена на рис. 2.

Оціночна шкала стресових подій

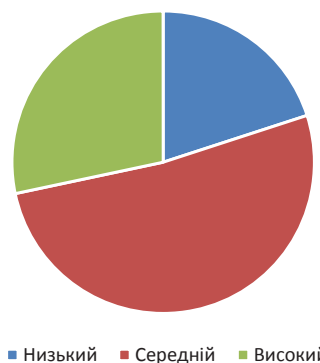

Рис. 2. Результати опитування за методикою «Оціночна шкала стресових подій» (Холмс, Рей)

Досить схожі результати були отримані за методикою «Діагностика рівня невротизації» (Вассерман, адаптація В. Бойко). Серед респондентів 55% дали відповіді, що свідчать про середній рівень невротизації, 22% мають високий рівень невротизації. Як наочно показано на рис. 3, середній рівень невротизації має найбільша кількість респондентів.

Рівень невротизації

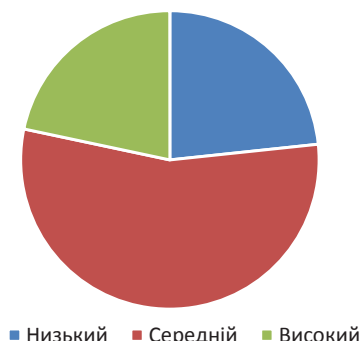

Рис. 3. Результати опитування за методикою «Діагностика рівня невротизації» (Вассерман, Бойко)

Таким чином, проаналізувавши отримані дані за чотирма методиками можна дійти до висновку, що респонденти мають в цілому середній або підвищений рівень стресу та невротизації, а також високий рівень сексуальної невротичності, при цьому високі рівні сексуальної задоволеності за обома використаними методиками, високі рівні за шкалами фізичного сексу та порнографії, а також високі рівні за шкалами сексуальної цнотливості та відрази, при цьому низькі показники за шкалою сором'язливості, сексуальної дозволеності, маскулітності, збудливості.

Поєднання високого рівня відрази та цнотливості, що свідчать про ухиляння від думок, направлених на секс, та проявів власної сексуальності, відразу до нормативних сексуальних практик та в цілому негативне ставлення до сексу, та високими показниками за шкалами

фізичного сексу, що свідчить про важливість реального сексу та виділення його з інших любовних проявів стосунків, можна вважати показником високої невротичності. Респонденти проявляють одночасно високий потяг до сексу та заборону на прояв сексуальності, низький рівень дозволеності. Це показують і високі показники саме за шкалою сексуальної невротичності – схильність подавляти свої сексуальні імпульси, складність їх контролювати, сум'яття щодо своїх сексуальних потягів, та переживання про свої сексуальні проблеми.

Для дослідження взаємозв'язку між показниками рівня стресу та показниками за шкалами установок щодо сексу та сексуальною задоволеністю, було обрано метод кореляційного аналізу.

Проаналізувавши отримані дані, можна сказати про особливості наступних кореляційних зв'язків:

1. Виявлено зворотну кореляцію між показниками дозволеності та стресогенності, що значимий на рівні 0,015 та невротизації, що значимий на рівні 0,017. Таким чином, якщо особистість має високі показники за рівнем стресу та невротизації, показники дозволеності в сексі мають тенденцію до зменшення, та навпаки, особи з високим рівнем дозволеності мають нижчі показники за рівнями стресу та невротизації

2. Виявлено пряму кореляцію між показниками сексуальної невротичності та рівнем невротизації, значимі на рівні 0,034. Таким чином, чим вищий рівень невротизації у особи, тим вище показники сексуальної невротизації також.

3. Виявлено стійкий кореляційний зв'язок між рівнем стресогенності та показниками фізичного сексу на рівні 0,00 та між рівнем невротизації на рівні 0,035. Таким чином, особи з високим рівнем стресу та невротизації мають більшу схильність до фізичного, реального сексу.

4. Виявлено зворотну кореляцію між рівнем сексуальної задоволеності за шкалою Л. Берг-Крос та рівнем стресогенності на рівні 0,021, таким чином з підвищенням рівня стресогенності знижується рівень задоволеності сексуальним життям, і навпаки.

5. Виявлено пряму кореляцію між показниками сексуального сорому та невротизацією на рівні 0,012. Таким чином високий рівень невротизації пов'язаний з високим рівнем сексуального сорому.

6. Виявлено пряму кореляцію на рівні 0,003 між показниками цнотливості та невротизації. Таким чином, підвищений рівень цнотливості відповідає підвищеному рівню невротизації.

В ході дослідження були встановлені наявні взаємозв'язки між показниками невротизації та стресогенності та рівнем сексуальної задоволеності, фізичного сексу, сексуальної невротичності, дозволеності, сексуальної цнотливості та сорому. Респонденти з підвищеним рівнем стресу та невротичності мають тенденції до зниження рівня сексуальної задоволеності. На фоні підвищеного рівня стресу також помітні тенденції до зниження сексуальної дозволеності, підвищення рівня заборон на сексуальну реалізацію та переживань щодо проблем у сексі.

Одночасно з цим, високі рівні стресу та невротизації пов'язані з потягом до сексу та оцінкою фізичного контакту вище за інші прояви любов-

них стосунків, близькості, схильністю до ігнорування інших проявів особистості. При цьому високий рівень тривожності, контролю та відрази до втілення сексуальних практик формують підвищену сексуальну невротичність, що корелює з високим рівнем загальної невротичності. Таким чином, можна сказати, що високі рівні стресу та невротичності пов'язані з порушеннями сексуального життя.

Висновки і пропозиції. Аналізуючи отримані в результаті опитування дані, можна дійти до висновків, що близько половини опитуваних мають середній рівень стресу та невротизації, та майже третина опитуваних мають високі показники за цими шкалами. При цьому, у більшості опитуваних високий рівень задоволеності сексуальним життям (вище 60%) за шкалою Л. Берг-Крос.

Опитувані мають тенденцію до зниженої маскулітності за шкалою установок щодо сексу Г. Айзенка, більшість респондентів (70%) мають високий рівень сексуальної задоволеності. Разом з тим, у респондентів знижений рівень лібідо та збудливості. Підвищений рівень стресу та невротизації пов'язаний зі зниженням лібідо та порушеннями у сексуальній сфері, збільшенням рівня заборон у сексі.

Високі показники за шкалами фізичного сексу свідчать про те, що для респондентів реальний секс дуже важливий, часто ставиться на перше місце серед інших аспектів любовних стосунків. Але низькі показники зі шкалою дозволеності демонструють наявність внутрішніх суперечок та велику кількість заборон у сексуальному житті. У респондентів високі показники за шкалами цнотливості та відрази, що означає схильність оцінювати негативно прояви сексуальності, відразу до сексуальних практик, які для більшості вважаються нормативними, бажання утримуватись від проявів власної сексуальності, та часто навіть почуття відрази до процесу сексу. Поєднання таких показників свідчить про високий рівень сексуальної невротичності, що і відображається у даних опитування.

Дані кореляційного аналізу свідчать про те, що існує зв'язок між рівнем стресу і невротичності та рівнем сексуальної дозволеності. Таким чином, серед опитаних респондентів простежується тенденція до зниження дозволеності у сексі з підвищенням рівня стресу та невротизації. Також виявлено, що високий рівень невротизації співпадає з високим рівнем невротизації і в сексуальному житті, таким чином невротичність впливає не лише на побутове життя, але і на сексуальну реалізованість та невротичність. Виявлено, що високий рівень стресу та невротизації корелює з високими показниками за шкалою фізичного сексу, тобто особи з підвищеним рівнем стресу та невротичності тяжіють до реального, фізичного сексу більше, ніж до ідеалізації чи сексуальних фантазій. Також особи з підвищеним рівнем невротизації схильні до більш високих показників за шкалою сексуального сорому та цнотливості. Підвищення рівня стресогенності корелює зі зниженням рівня сексуальної задоволеності.

Отримані дані свідчать про те, що існує зв'язок між такими психогенними чинниками, як стрес, невротизація, та порушеннями сексуального життя і рівнем сексуальної задоволеності.

Список літератури:

1. Ганс Айзенк, Гленн Вильсон. Как измерить личность. – М.: Когито-Центр, 2000.
2. Linda Berg-Cross. Couples Therapy. The Havorth Clinical Practice Press New York. – London – Oxford. 2001.
3. Райгородский Д. Я. Практическая психодиагностика // Методики и тесты. – М.: Бахрах-М, 2011.
4. Наугольник Л. Б. Психология стрессу: підручник / Л. Б. Наугольник. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. – 324 с.
5. Психотерапевтична енциклопедія. – С.-Пб.: Пітер. Б. Д. Карвасарський. 2000.
6. Васильченко Г. С., с соавт. Общая сексопатология // Под ред. Г. С. Васильченко. – М.: Медицина, 2005. – 512 с.
7. Київський міжнародний інститут соціології. Стресові ситуації в житті українців, 2016 [Електронний ре-сурс] / Режим доступу: Київський міжнародний інститут соціології <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=681&page=1>
8. Кон И. С. Введение в сексологию. – М.: Медицина, 1989. – 336 с.
9. Діденко С. В., Козлова О. С. Психологія сексуальності. Підручник. – К.: Академвидав, 2009.

Ефремова О.В.

Институт последипломного образования
Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

ВЗАИМОСВЯЗЬ УРОВНЯ СТРЕССА И НЕВРОТИЗАЦИИ С НАРУШЕНИЕМ СЕКСУАЛЬНОЙ ЖИЗНИ

Аннотация

В данной статье проанализированы взаимосвязи уровня стресса и невротизации и показателями удовлетворенности сексуальной жизнью. Статистические данные получены на основе опросника установок относительно секса (Г. Айзенк), опросника сексуальной удовлетворенности (Л. Берг Кросс), оценочной шкалы стрессовых событий (Холмс-Рей), диагностики уровня невротизации Вассермана (Л. Вассерман, Бойко), опрос проводился среди мужчин и женщин брачного возраста, общее количество участников 60 человек. Полученные данные позволяют говорить о том, что среди проанализированной выборки респонденты в целом средний или повышенный уровень стресса и невротизации, а также высокий уровень сексуальной невротичности, при этом высокие уровни сексуальной удовлетворенности по обоим использованным методиками, высокие уровни по шкалам физического секса и порнографии, а также высокие уровни по шкалам сексуальной целомудрия и отвращения, при этом низкие показатели по шкале застенчивости, сексуальной дозволенности, маскулинности, возбудимости. В статье подробно раскрыты результаты опроса, сопоставимые результаты опроса по разным шкалам, проанализирована взаимосвязь уровня стресса и невротизации с удовлетворенностью сексуальной жизнью среди участников, принявших участие в опросе.

Ключевые слова: нарушение сексуальной жизни, стресс, невротизация, установки относительно секса, удовлетворенность сексуальной жизнью

Yefremova O.V.

Institute of Postgraduate Education
Taras Shevchenko National University of Kyiv

INTERRELATION OF STRESS LEVEL AND NEUROTIZATION WITH SEXUAL LIFE DISORDER

Summary

This article analyzes the relationship between stress and neuroticism and satisfaction with sexual life. Statistical data were obtained on the basis of a questionnaire on sex settings (G. Eysenk), a questionnaire of sexual satisfaction (L. Berg-Cross), an assessment scale for stress events (Holmes-Rage), diagnosis of Wasserman's neuroticism (L. Wasserman, V. Boyko), The survey was conducted among men and women of marriage age, the total number of participants was 60. The data obtained suggest that among the sample analyzed respondents generally have an average or increased level of stress and neuroticism, as well as a high level of sexual neuroticism, with high levels of sexual satisfaction with both methods used, high levels of physical sex scale and pornography, As well as high levels of sexual chastity and aversion, with low scores on the scale of shyness, sexual permissiveness, masculinity, and excitability. The article details the results of the survey, compares the results of the survey on different scales, analyzes the relationship between the level of stress and neuroticism with satisfaction with sexual life among the participants who participated in the survey.

Keywords: sexual life disturbance, stress, neuroticism, sex settings, satisfaction with sexual life.